

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 65. НЬЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, вівторок, 3-го квітня 1945.

No. 65. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, April 3, 1945.

VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАЙК В КОПАЛЬНЯХ МЯГКОГО ВУГІЛЛЯ ВІДЛОЖЕНИЙ

Предсідник майнерської юнії Джан Дж. Луїс згодився взяти майнерів в копальнях м'якого вугілля, щоб вони не кидали праці упродовж найближчих 30 днів, бо в тому часі будуть вестися даліше переговори з підприємцями для відновлення контракту. Обидві сторони згодні, що на випадок угоди, підвищення платень для майнерів буде обов'язувати від 1 квітня 1945 р.

Підприємці і майнери розпочали наново переговори в понеділок 2 квітня, а вислід нарад мають подати обидві сторони до відома Ради Военної Продукції, до суботи.

ВАНДЕРБЕРГ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМІН У ЧАРТЕРІ СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Сенатор Артур Г. Вандерберг, як делегат Злучених Держав на конференцію у Сан Франсиско вийшов з домаганням змін у начерку чарту для світової організації миру. Начерк зроблено ще в Домбартон Овкс. Зміна полягала в тому, що рада світової безпеки не була зв'язана триматися такого стану, який закріпився на конференції у Сан Франсиско, але мала право переводити зміни відповідно до потреб часу, щоб недопустити до зривання миру.

Вандерберг пропонує сім змін у начерку з Домбартон Овкс. Він переслав їх до департаменту стейту у Вашингтоні для передумання. Пропозиція звучить на вступі: „Постійний мир є неможливий, коли нова ліга має бути покриткою для втримання постійного стану, подиктованого війсьними подіями без огляду на справедливості“.

„Недостача згадки про „справедливість“ як міри поступування ліги (за винятком у розділі про Світовий Суд) зменшує моральну повагу підприємства, яке мусить більше полагатися на справедливість ніж на силу“.

КАТОЛИК ВИТАЄ ПОВОРОТ РОСІ ДО ХРИСТІАНСТВА

У проповіді в ньюйорській катедрі св. Петрика на Великдень сказав професор Католицького Університету з Вашингтону, о. Фултон Шін, що нарід Росії виказав укріплені духовні настрої на подвб Христа і що це є признакою воскресення. Проповідник порівнював російський нарід із „юродивим Христа ради“, котрий бере гріхи других на себе і терпить для Христової віри.

НАЧЕРКУНУЛИ ПРАВА ЛЮДСТВА ДЛЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

У Філадельфії Американський Інститут Права зорганізував міжнародний комітет для начерку прав цілого людства. Начерк складається із 18-ти точок. Між ними є такі, як свобода релігії, свобода опінії, слова та зібрання; свобода організувати товариства; безпека перед ненавистним вмішуванням у приватні справи та перед свавільним арештуванням; право мати свій маєток, право до праці під певними умовами, до освіти, до відповідного мешкання, суспільної безпеки; право до участі в творенні правительств та до правової охорони.

Комітет працював над цим проектом 18 місяців. У праці брали участь правники, дипломати, професори, адвокати, урядовці. Головою комітету є Вільям Дрепер Луїс, колишній декан Університету Пенсильвенія, який дістає нагороду Бока за „монументальну працю в означенню звичаєвого права“.

АРЕШТУЮТЬ ЗА НЕЗАКОННИЙ ВИРІБ ГОРІВКИ

В місцевості Енліштавн, у стейті Нью Джерзі, агенти департаменту скаргу відкрили тайну фабрику алкоголю на невеликій фермі. У ній продуковано по 900 галонів кожного дня. Власника фабрики арештовано.

ЗЯСУВАЛИ „НЕ-АМЕРИКАНІЗМ“

Брукінгс Інститушен передала з Вашингтону для конгресового комітету для розсліду неамериканських затій начерк провин, які можна вважати „не-американською діяльністю“. Отже „не по американськи“ буде, коли якась людина або група людей „насилством, підступом, ошуством, підкупством, застрашуванням буде недопускати когось до уживання прав або привилеї, яких їй не можна конституційно відмовити чи то федеральним чи стейтовим урядом“. Не по американськи буде змовлятися або пробувати вітверто насильно змінити законний уряд, а на його місце настановити уряд, який може поступати до вільно; таксамо не по американськи є помагати чужинному уряду в акції проти інтересів Злучених Держав, а вчасі війни недопускати до военного потовля.

Заповідають переговори Великої Пятки перед конференцією в Сан Франсиско

За вістями, що внаслідок непорозуміння між Америкою й Советами в справі створення уряду в Польщі, не є виключена можливість, що Совети не візьмуть участі в конференції у Сан Франсиско. Щоб ці непорозуміння виглядали і довести до зїзду у Сан Франсиско, впримув у департаменті стейту в Вашингтоні проект скликання переговорів п'яток великих держав у Вашингтоні, заки ще буде скликана конференція в Сан Франсиско. Покищо департамент стейту порозумівається з Лондоном, Москвою, Парижем та Чункінгом в справі таких переговорів. У Вашингтоні говорять, що скликання таких передвступних нарад залежить у великій мірі від президента Рузвельта.

На пропонування розмови Великої Пятки мали б бути вигаджені такі справи: 1. Признання плоральности голосів Росії й Америки; 2. рішення в справі домагання признати право голосу теперішньому варшавському уряду на міжнародній конференції; 3. вирішення, чи можна допустити Аргентину до членства в Пан-Американській Юнії з огляду на спротив Советів; 4. вирішення процедури при голосуванні в начерку міжнародної організації з Домбартон Овкс.

АМЕРИКА І БРИТАНІЯ НЕ ГОДЯТЬСЯ НА ПРОПОЗИЦІЮ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

Злучені Держави відмовилися сповнити домагання польського уряду, що перебуває тепер у Варшаві, щоб йому признати заступництво Польщі у конференції в Сан Франсиско. В цій справі Америка поступила згідно із урядом Великої Британії, який перед тим уже відкинув жадання цього уряду.

Тому, що у світі панує загальне переконання, що теперішній варшавський уряд є під диктатом Советів, дипломатичні кола у Вашингтоні є цієї думки, що це є відмова советському домаганням.

Між американськими сенаторами слідне вдовіля, що Злучені Держави раз вітверто висунули із сильнішим спротивом проти політики Советів. Сенатор Джордж заявив, що прийшов час, коли Америка мусить говорити вітверто і ясно, про що йде справа, тобто, що Америка не має в цій війні жадних інших користей, крім безпеки миру на будуче. Сенатор МекКаран з Невади заявив, що Росія мабуть шукає оправдання, щоб не брати участі в конференції у Сан Франсиско.

Аліанти дістали повоенні пляни нацистів

Американський Департамент Стейту розкрив, що аліантські уряди дістали в свої руки подробиці пляни акції, при помочі котрих нацисти сподіваються по розгромі в теперішній війні повести далі свою кампанію за панування над світом. Пляни так розгалужені і оброблені до найменших подробиць, що виклад цілого пляну об'яв би томи. Деякі частини цього пляну вже пушено в рух. Департамент Стейту заперив, що Аліанти легко дадуть собі раду з нацистською акцією.

ПІДНОСИТЬСЯ КРИТИКА ЯЛТСЬКОЇ УГОДИ

Французька преса віднеслася ворожо до ялтської постанови, що в новій організації забезпечення Советський Союз мав би мати три голоси і Америка теж три. Якщоб до того дійшло, казуть газети, видно в порозумінню з урядом, то Франція жадала би для себе додаткових голосів.

МОСКВА ВИСМІВАЄ НОВІ ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ

„Правда“, орган комуністичної партії, висміває намірені або вже виконані винищувальні війни Японії й Німеччини з боку Аргентини, Еспанії й Португалії як спільні спроби добути для себе амністію за підтримання фашизму.

РОСІЯ ДОБИВАЄТЬСЯ МІСЦЯ ДЛЯ ПОЛЬЩІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ

Советський уряд жадає, аби піддержуваний ним тимчасовий польський уряд у Варшаві був допущений на конференцію Об'єднаних Держав у Сан Франсиско як представник Польщі.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ОБИМАЄ ВЛАДУ НАД ПОРТАМИ НА БАЛТИКУ

Польський уряд у Варшаві дав до зрозуміння, що нова Польща буде обнимати порти Гдиню й Данциг, ба навіть „старе польське місто“ Штетін (Шуцін). Він уже й створив гданську провінцію, що обіймає прибалтійські краї, а в них Данциг, Гдиню й міста Польського Коритаря.

ТІТО ПРИЗНАЄ ПОБЛИНСЬКИЙ РЕЖІМ

Маршал Тіто в імені тимчасового югославського уряду визнав тимчасовий уряд Польщі. Румунський міністер заграничних справ Татареску заявив, що він задумує навізати дипломатичні взаємини з Варшавою, що означає теж визнання режиму в Варшаві.

Визджаючи з Москви до Чехословаччини, Бенеш, президент Чехословаччини, заявив, „Я дякую вам за вашу поміч та висказую запевнення, що в майбутньому ми будемо жити разом з вами, нашими братами, для кращого будучого для нас і наших народів“.

ВИХОДЯТЬ З ВІЙНИ. Відділ з 250 вояків, що здалися британцям над рікою Везелом у Німеччині. Рідучи до табору для воєнних бранців. Німці можуть оглянути, що війна принесла їх рідному краю, котрому мала принести панування над світом.

АМЕРИКАНЦІ НА ПОРОЗІ ВЛАСТИВОТ ЯПОНІЇ

Американці поробили останніми днями поважні поступки в своїй війні проти Японії.

Наперед у п'ятницю американські війська висаджено на острів Негрос, останній більший острів Філіппинського Архипелагу, що ще находився в ворожих руках.

У суботу американські воєнні кораблі підплили під острів Окінаву, що лежить у групі островів Ріюкію, що розтягається луком від островів властивої Японії до острова Формози. Затопено при тому 18 японських кораблів, а інших 14 знищено з літаків. Американські суперфортеці били по Кіюшу та Гоншу, південних островах властивої Японії, що находяться найближче до острова, аби цим унеможливити ворогові висилку допомоги для Окінави.

Наконець у неділю, 1 квітня, в годині 8. минут 30 рано американська Десята Армія під командою генерала Бокнера вступила на острів Окінаву та встановила на ньому поважний причал, не стрічаючися просто з ніяким ворожим спротивом.

Американці вже заняли на Окінаві два летнища.

ВЕЛИКЕ ЗНАЧІННЯ ЗАНЯТТЯ ОКІНАВИ

Сказав опісля адмірал Нимиц про цей маневр: „Заняття Іво Джіми дало нам базу, на віддалі 660 миль від Токіа, що поважно скріпило наші повітряні атаки на Японію. Ця заняття Окінави дають нам базу на віддалі 325 морських миль від Японії, що ще більше скріпить удари нашої фльоти й наших літаків по ворожих силах і комунікаційних засобах властивої Японії“.

Американці григотуються до завзятої боротьби з ворогом, котрий має на острові поважні сили й буде боротися до останньої краплі крові.

ЖЕРТВИ ПРОПАГАНДИ ВЛАСНОГО УРЯДУ

Одночасно з наступом на Окінаву, американські війська заняли групу малих японських островів Кераму, що лежить на захід від південного кінця Окінави. Ворог і тут не ставив властиво ніякого спротиву. Однак без жертв для нього не обійшлося й там, бо сотки цивільних японців побачивши американців, поповнили себеубство.

Американські кореспонденти, що висіли на острові Кераму, кажуть, що бачили там найлічнійші сцени цієї війни. Вони не могли просто йти дорогою, не наступаючи на трупи себеубців. Звичайно поповняли вони себеубства бомбами. Часто доконували себеубство цілими родинами. Були однак випадки, що батьки побидали своїх дітей, а потім не мали сили вбити себе. Вони казали, що стратили себе за страху перед „західними варварами“. Це японська націоналістична пропаганда переконала їх, що що панування американців буде таке важке, що краще не жити.

ДВІ АРМІЇ ОКРУЖАЮТЬ РУРШИНУ

З усіх просто частин західного фронту приходять вісти про поважні поступки аліантських військ. Тільки на північній частині фронту німці пробують ставити поважний опір.

Дев'ята й Перша Американська Армія окружують Руршину, де німці ще мають понад 30,000 вояків. Тимчасом, за німецькими донесеннями, Друга Бритійська Армія вже досягнула міста Мінстера.

НІМЦІ ВТІКАЮТЬ З ГОЛЯНДІЇ

Тисячі німецьких вояків втікають з Голляндії, котру вони окупували майже п'ять літ. Війська з приграничних міст стараються перебраться до Німеччини, видно втікаючи перед пасткою, яку для них лагодить маршал Монтгомері.

Чи втікають теж німецькі війська з західних міст Голляндії, Аліантам не відомо. Припускають, що там німці будуть далі пробувати держатися, бо з тих міст вони викидають на Британію безпильотні літаки з бомбами. Однак і в такому випадку, не маючи правильної доставки матеріалів з Німеччини, вони довго цього не будуть могли робити.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО ВІДНЯ І БРАТИСЛАВИ

Червона Армія підійшла вже на віддалі 13 миль від Братислави, столиці „незалежної Словаччини“, встановленої Гітлером, та на віддалі 22-миль від Відня. Над Одром занято місто Глогау.

НАЦИСТИ КЛИЧУТЬ ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ ДО ОПОРУ

Німецьке радіо сповістило, що нацистичний уряд створив партизанські відділи, що будуть воювати проти окупантів Німеччини на взір російських, югославських і грецьких. Організацію названо „вовкулаками“. За примір засобів боротьби подається вбиття бурмістра міста Аахена за співпрацю з Аліантими.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібку, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

PEREPLATATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	Один рік	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Шість місяців	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Три місяці	\$2.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

За одностайну міру

У Кейбриджу, в стейті Массачусетс, став на суд 9-літній хлопчина, обвинувачений за те, що кидаючи сірники на ліжко 6-літньої дитини, спричинив пожежу, у котрій дитина згоріла. У справу цієї смертельної загибелі були вмішані ще три інші хлопці, по 11 і 12 літ.

У Нью Йорку того самого дня трьох 9-літніх хлопців вилізо під час недільної перерви в публичну школу та, знявши со стіни пожежні сокири, знищили урядження двачоти кімнат школи так, що в понеділок там не могла відбутися наука, а шкода виносилася 5,000 доларів. Розпитувані поліцією, пощо це робили, заявили, що вони хотіли побавитися.

Таких випадків з дитячою злочинністю можна нарахувати тепер багато просто в кожний день тижня. Що це все є для громадянства поважна справа, нема найменшого сумніву. Не важко догадатися, що, коли ці діти стають такою важкою проблемою, маючи 9, 10 та 12 літ, то вони стануть ще поважнішою проблемою для громадянства, коли їм буде по 19 і 20 літ.

Тому й не дивуватися, що однобіжно з газетними донесеннями про такі випадки йдуть донесення з різних наряд, конференцій, дискусій про те, як зараджувати на дитячу злочинність, або загальною про те, як дітей виховувати. І не минає дня, аби для цієї справи люди, що нею займаються, не додали нам щось повчаюче.

Ось у той самий день, коли газети доносили про суд дитини-вбивниці та про дівчаків, що для забави знищили школу, доносять про збори Союзу для Запобігання Злочинам, що відбулися в Філадельфії. Виступив на них д-р Дж. П. Шалу, професор соціології на Пенсильванському університеті, з думкою, що популярні нині поведінки американців з кончастності доводять до злочинності молоді. Говорив він, що коли родичі й взагалі старші громадяни, купують товари на беззаконній, "чорній біржі", проклинають, як це тепер у моді, през. Рузвельта, жемуться без потреби скорістю, нездоволеною законом, то вони потім не можуть дивуватися, що їх діти, бачучи це все беззаконство, самі потім поповняють різні протизаконні поступки. Коли родичі хваляться, як то вони обходяться законами, вони не можуть потім кривдувати собі, що їх діти собі пробують обходити якісь громадянські приписи, часто такі, які родичі хотіли би, аби діти їх придержувалися. Як родичі валять повагу влади президента й уряду, то вони мусять самі погодитися згорі з тим, що навчені до зневаги влади діти не будуть шанувати влади родичів. Як родичі приписують собі право ламати закони, які неприемні родичам, вони мусять припустити, що їх дітям захочеться полатати закони чи приписи, які неприемні дітям.

Містерія з докладом Драгоманова в Шікаго

У числі 31. "Свободи" з 13. лютого повідомлялося, що в Шікаго місто, де ми живемо, буде виставлено "Доклад Драгоманова в Шікаго", а в тижневик "Окремий Вісник", що вийшов як додаток до 35. числа "Свободи" з 17. лютого б. р. був передрукований цілий доклад Михайла Драгоманова під оригінальною назвою "TAMING OF THE SHREW. IN THE FOLK-LORE OF UKRAINE." По українськи ми перекладаємо наголовок цього доклада як "Приборкання цокотухи в українській народній творчості". У статті в "Свободі" було зазначено, що з нагоди Світової Колумбійської Вистави в Шікаго в 1893. році скликав до Шікаго Світовий Науковий Конгрес і що вчасі цього Наукового Конгресу відбувся третій Міжнародний Конгрес Фольклористів. До комітету Конгресу Фольклористів, складеного з двісті людей, покликані теж двоє українців, а це проф. М. Антонович з Києва і проф. М. Драгоманов з Софії. У програму вистави в Шікаго, як ми вже повідомляли, або самі автори, або якісь інші референти. Так на суботу 15. липня 1893. р. заповіжено й лекцію Драгоманова під заголовком, а в дискусії мав брати слово Френклін Г. Гед, голова конгресу. Тільки знаємо із урядової програми виставового комітету, поміщеного в журналі "FOLKLORE. VOL. I, No. 6, OCT. 1893." У деяких українських часописах при зазці про цей доклад висловлено сумнів, чи він загальною відомий, отже справа вимагає пояснення.

Тому, що в ньюйоркській публічній бібліотеці незвичайно утруднений доступ до перегляду щоденників у воєнний час, годі провірити, чи звіт заповіженого доклада Драгоманова був читаний самим Драгомановим, чи може лише дискусантом, тобто Френкліном Г. Гедом. Із перебігу конгресу, поміщеного в книжці

гоманова з Софії. У програму вистави в Шікаго, як ми вже повідомляли, або самі автори, або якісь інші референти. Так на суботу 15. липня 1893. р. заповіжено й лекцію Драгоманова під заголовком, а в дискусії мав брати слово Френклін Г. Гед, голова конгресу. Тільки знаємо із урядової програми виставового комітету, поміщеного в журналі "FOLKLORE. VOL. I, No. 6, OCT. 1893." У деяких українських часописах при зазці про цей доклад висловлено сумнів, чи він загальною відомий, отже справа вимагає пояснення.

Тому, що в ньюйоркській публічній бібліотеці незвичайно утруднений доступ до перегляду щоденників у воєнний час, годі провірити, чи звіт заповіженого доклада Драгоманова був читаний самим Драгомановим, чи може лише дискусантом, тобто Френкліном Г. Гедом. Із перебігу конгресу, поміщеного в книжці

"INTERNATIONAL FOLK-LORE CONGRESS, CHICAGO, 1893", виходить, що доклад був читаний. Не вняснене лише питання, чи його читав самий Драгоманов, чи Френклін Гед, але самий доклад з англійським наголовком і з підписом Михайла Драгоманова як автора є видрукований в згаданій книжці. Зате заковика полягає в чим іншому. У п'ять літ після вистави в Шікаго з'явився обемистий звіт виставового комітету про перебіг самої вистави і Наукового Конгресу, а в тім і про перебіг Третього Конгресу Фольклористів. У четвертому томі звіту "A HISTORY OF THE WORLD'S COLUMBIAN EXPOSITION", згадано, що на фольклорний конгрес прибули світові з цілого світу, а про відчит Драгоманова є лише згадка, такими словами: "Літературний фольклорит зазначено знаменитого трактування... у п. Гера, Приборкання Цокотухи". І далі йде ім'я Драгоманова, а також і без самий доклад.

От саме в тому полягає ціла містерія. Коли взяти під увагу, що в тих часах в цілому світі царський уряд вів завзяту інтригу, щоб не допустити ніде українського імені, можна догадуватися, що тут ділали теж російські урядові впливи, щоб до пам'яткової книжки не допустити такого документу, як "Приборкання Цокотухи в Україні".

Що російський уряд мав причину здавати вістки про існування українського народу можна заключати з того, що на Другім Міжнароднім Конгресі Фольклористів, що відбувся в Парижі, в Франції, в 1889. р., була теж українська секція і її представляв проф. Михайло Драгоманов. Він навіть був містопредсідником того конгресу і особисто читав свою лекцію на засіданні конгресу 31. липня 1889. р. Правда, Драгоманов мав тоді іншу тему, але він перескочив теж на українську тему, тобто на фольклорний конгрес і його лекція, як і інші, була поміщена в книжці "CONGRES INTERNATIONAL DE TRADITIONS POPULAIRES".

Тодішній предсідник польської науки, проф. Жмігродський, виголосив теж замітний доклад про народно-орнаменту і у своїй доповіді велику частину присвятив українській орнаментіці. Цей самий доклад, однак у скороченій формі з огляду на обмеження, виголосив професор Жмігродський теж на Третньому Конгресі Фольклористів у Шікаго і там теж була важна згадка про українську орнаменту і додані картини.

Коли взяти все під увагу, легко зрозуміти, чому "пропала" згадка про український відчит у Шікаго після 5 літ по його виголошенню.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАїнського НАРОДНОГО СОЮЗУ.

навіть названо "Кернізмом" від його імені. У Сан Франсиско одна з головних вулиць названа Керні Стріт.

Сан Франсиско славе з великого землетрусу, який навістив це місто 18. квітня 1906. р. Внаслідок землетрусу поклали водопроводи, газові трури та канали. Пожежа, яка скоїлася внаслідок цього, тривала три дні і лишила місто купою звалищ. Амбітні мешканці міста рішили відбудувати його на нових основах і за три дні після катастрофи почалася робота над відбудовою. Тепер місто є прикрасою Західного Побережжя.

Сан Франсиско, з огляду на своє положення, притягало здавна подорожників, письменників та мистців. Між іншими відвідав його англійський письменник Рудіард Кіплінг двічі перед землетрусом. Кіплінг, звисний з свого сарказму, найшов у Сан Франсиско обильний матеріал для своїх творів. Тодішнє населення, яке

Всесвітня торгівля Америки

Найхитріші американські купці обраховують, що після війни можна буде вивезти із Злучених Держав краму вартості 10 біліонів доларів. Великі американські підприємства це так як самостійні держави: Вони мають різні департаменти, навіть і департамент закордонних справ. Отже кажуть, що 10 біліонів це не така велика сума гроша, хоч вона втриє така велика, як була ціна американського експорту перед війною в 1939. р. Вони кажуть, що експорт з Америки вартості 10 біліонів річно буде йти через 3 роки, а потім значне маліти, отак до подвійної передвоєнної суми, яка виносилася 3 біліони.

А промислові вже мають готові плани, як вивозити американський крам. Так наприклад підприємство із Середнього Заходу вже веде переговори з представниками Індії за продаж радіо-апаратів та електричних уладжень; інше вже надало вивіз до Туреччини, а одно летунське підприємство наймало цілий повітряний лінійний маршрут в однім ньюйоркським будинку на бюра для переведення вивозу частин знаряддя для будови літаків у чужинних краях. Підприємство приготувалося так основно, що переводить школу із своїми продавцями, які мають їхати в чужі краї для збирання замовлень. Продавці мусять знати чужинні мови, або мають їх підучитися. Такі самі курси переводять різні радіові компанії. До того треба ще згадати про підприємства виробітці сталевих, кухонних приладів, тяжких машин, фармерського виряду, залізничних возів та рейків. Навіть такі фірми, які колись цілком не зважали на заграничний оборот, тепер гостять апетити на заграничний збут.

Відповідно до цього питання: Хто то буде платити за ці вироби, які так заподіляють хочуть американці продавати за границю?

Фабриканти мають на це такий план: 1. Жадати взаємну виробів заграничних країн для доставки до Злучених Держав; 2. випустити на американський ринок великі припаси гроша, які тепер деякі держави перевозять в Америку; 3. при помочи урядів нашої й відповідної заграничної держави лише вирівнювати надвишку з товарообміну між обома державами; 4. ті держави, які будуть вважатися за виплатні, можуть дістати торговельний кредит; 5. вимину долларових виплат переводити через Світовий Банк та Монетарний Фонд, що то їх ухвалено на конференції у Бретон Вудз.

Це лише різні можливості. Загально думають, що в початках таки треба буде перевозити ці торговельні тран-

сакції при помочи уряду через позички, гарантовані державами. Заграничні держави мають в Америці золота вартості яких 20 біліонів доларів, отже є чим ручити. Але на далеку мету підприємства будуть мусити вкінці знайти якусь незалежну дорогу безпеки для себе.

Деякі американські фірми змісця планують забезпечити себе інвестиціями в чужинних державах. Як приклад може послужити такий план: підприємство Джеренал Електрик хоче помогти розбудувати електричну силу в державах Південної Америки. Вони побудують там свої будинки, з котрих будуть розділювати електричні матеріали, як лампи, мотори, та інші електричні уладження. Інсталяції будуть переводити місцеві фірми, котрі загарантують американській фірмі сплату в міру отримання заплата від місцевих виробів. Таку саму методику придумують для Південної Африки, Австралії, Нової Зеландії, Індії та інших країв.

Американські сталеві компанії теж планують побудувати свої домів у тих краях, в яких будуть вести інсталяції, в першу чергу на Близькому Сході і в Центральній Європі. Такі підприємства тяжкої промисловості планують свій бізнес теж і в Совегах і в Китаю і в повоевній Європі. Для фармерських машин приготуються великий збут в Скандинавії, у Франції, в Південній Африці та Південній Америці. Кожна частина світу потребує спеціальної обслуги, а з тим іде потреба спеціального забезпечення платності для американських підприємств.

Це така праця, яка вимагає безупинної уваги й журби. Але без цього не можливий ніякий поступ. Зрештою без напруження не можна вести бізнес.

Хто управлятиме город перемоги, одержить на це окрему пайку газоліни.

Бюро Контролі Цін подає до відома, що кожний власник авта, що управлятиме цього року город перемоги, одержить на дозід до місяця, де такий город буде знаходитися, окрему пайку газоліни. Подання на таку пайку газоліни можна буде робити до місцевого офісу пайковий рад, починаючи з 26. березня.

Основи, на яких огорожник має право подаватися на окрему пайку газоліни, є такі самі як в минулих двох роках, з тим лиш застереженням, що город перемоги не має бути далі, як 15 миль від хати, або від того місця, де огорожник працює.

котрим будуть зазначені всі ціни за вище згадані напикти. Ця постанова вийшла з Бюро Контролі Цін. Вона відноситься не лиш до тих місць, де продаються самі напикти, але й до тих, де продають і харчі і напикти.

В місця, де продаються напикти буде дооручено два цінники. На однім буде зазначена ціна пива, яке продається в місці пляшками і шклянками. На другім ціннику буде зазначена ціна 14 альколических напиктів, що є загальною відомою, як "бар лікерс". Продавець мусить зазначити ціну кожного напикту, який він продає.

На обидвох цінниках буде зазначено число унцій, і то як в шклянці так і в пляшці, за яку продавець числить приписану урядом ціну. Кожи робить так званий "гайбол", то на ціннику буде зазначено, скільки унцій горілки повинно бути в "гайболі". — OBI.

КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ

САН ФРАНСИСКО

У цілому світі найславніше тепер ім'я міста Сан Франсиско. Пише один журнал: "Всім людям будуть говорити в імені Америки про Сан Франсиско, однак духово ми всі є делегатами". Тесаме можуть сказати мешканці цих країв, що будуть заступлені на конференції у Сан Франсиско, яка починається 25. квітня 1945. р.

У щоденних газетах майже щодня читаємо новинки про приготування до конференції, при чому згадується там про різні вулиці, будівлі, установи. Отже варт і кожному пересічному читачеві газети познайомитися з цим містом. Варт виробити собі погляд на нього та представити собі його

перед очима. Є видані різні мапи, образки з видами міста, а крім цього є й описи.

У кожному домі можна знайти мапу Злучених Держав Америки. Треба її розгорнути і подивитися на західне побережжя Америки, що притикає до Тихого океану — "Пасифіку". На цьому побережжю, отак десь по середині стейту Каліфорнія, є нарисований тупий ріг, що висувається з людия на північ, а на цьому розі є приміщене місто Сан Франсиско. Ріг колись був злучений з другим рогом, що висувається з півночі, але обо роги тепер розділені від себе проливом води, званним "Голден Гейт" — тобто "Золоті Ворота". Цими морськими во-

дами вливається морська вода в великий залив, званий "Сан Франсиско Бей". Отже виходить, що само місто є обляте з трьох сторін водою. З однієї сторони, тобто від півночного моря, не видно нічого, крім прегарного плаєса синьо-зеленоватої води. Через Золоті Ворота можна побачити північний ріг, а від недов-на можна вже і перейти та переїхати до нього, бо понад Золоті Ворота побудовано довезний міст в році 1938. Понад залив іде інший міст до Оукленд і в такий спосіб місто отримує зі сушею на обо боки. Внаслідок цього збільшується і населення Сан Франсиско до півтора мільона душ, хоч сам острівок міста, тобто ця ділянка, що лежить на кінці рога, нараховувала в 1940. році 635,000 душ.

Тому, що оба роги захищають залив від морської хуртовини, місто має незвичайно добре приміщення для кораблів, а пристань Сан Франсиско

Проф. Микола Чубатий

Нова большевицька Історія України

В перших місяцях 1941 року видали Академія Наук Радянської України короткий курс Історії України опрацьований особною групою істориків під проводом „українця“ тов. Белоусова керівника бригади. Большевицька історія України, про яку я писав минулого року, перейшла всі законні цензурні влади в советській державі. Розділ про найновіший, советський, період історії України написав другий „українець“ тов. І. М. Премислер. Книжку переглянув на а-пробував Інститут Маркса-Енгельса та Леніна при Центральному Комітеті Комуністичної Партії Большевиків України. Він пустив її на друкарську машину переймаючи повну відповідальність, що в ній немає ніякої ереси проти засад віри та моральності російського комуністичного царства. Все видавалося безпечне на десять спусків; книжка, видаючись, на роки може стати підручником для всіх правовірних комуністів в українській провінції червоної імперії. Та не так сталося, як гадалися.

Книжка була видана в перших місяцях 1941 в Києві, вже після „добровільного прилучення“ Західної України, а навіть Північної Буковини та Бессарабії до Советського Союзу. Були це часи порозуміння Сталіна з Гітлером; на Англію, Америку та Францію дивилися тоді в Сове́тах як на буржуазні держави, що спричиняють тільки імперіалістичні війни. Німеччина була тоді приязним сусідом, для якого приязні показували в Москві посольства — польське, чеське. І навіпаки Гітлер в Берліні показував посольства Естонії, Лотви та Литви.

Сталін в той час не брав за зле Гітлерові його нацизм, подібно як й Гітлер не брав Сталінові за зле його комунізм та існування Комінтєрну. Не дивно проте, що в цій, здавалося, мурованій історії України помістили теж таку зворушуючу присягу тов. Сталіна на вірність ідеалам Леніна нести в світ комуністичну революцію при допомозі Комуністичного Інтернаціоналу: „Покидаючи нас Товариш Ленін заповів нам вірність принципам Комуністичного Інтернаціоналу. Клянемося тобто товаришу Леніну, що ми не пошкодуємо свого життя для того, щоб зміцнювати та розширяти союз трудящих усього світу — Комуністичний

Інтернаціонал!“ Що за зворушлива та вродлива присяга тов. Сталіна, як її до останнього дня життя не сповняти.

В історії був один то дру- місяч Гітлер стане фашистською потворою, а західні демократи знов правдивими оборонцями свободи та демократії працюючих, а Комуністичний Інтернаціонал піде на склад враз з присягою товариша Сталіна, її життя свого не пошкодувати для Комуністичного Інтернаціоналу!”

Не лишалося ніщо інше як підібрати нову бригаду істориків та писати нову історію України згідно зі засадами комуністичної діалектики, що в історичній науці є все то правдиве, що корисне для інтересів советської імперії. Колиж воно стає шкідливим, то стає теж неправдивим. Раз воно шкідливе та неправдиве, так треба не пожаліти стирти паперу, викинути її на смітник та сісти писати нову історію підхожу до іншої історичної правди примінені до змінних політичних обставин держави пролетаріату. Ось так і народилася нова історія України під заголовком: Нарис Історії України. Видавництво Академії Наук УРСР, 1942. Авторами нової історії є знов українці та росіяни; в редакційній колегії як виразитоб

з призив: є один український і два росіяни, з яких один (Ястребов) навіть не є співавтором твору. На вигнанні в Уф народилася нова книжка, що побачила світло дня прикінці 1942 та має 211 сторінок. На цій історії відбивається п'ято часу, в якій вона написана. Це був час, коли Гітлер стояв риз під Кавказом та недалеко Москви, а ціла Україна найшла була під нацистичною окупацією. Загранична політика Советів вимагала розв'язати Комінтерн, щоб приподобитися капіталістам та дістати від них Ленд-Ліз. Нутрішня політика вимагала примилуватися до українців, щоб були вірні Советам. А тих невірних, що не мали охоти викинути за Сталіна та Москву, найкраще було охрестити прислужниками Гітлера. Того перед кількома місяцями зробили не було можна, бож Гітлер був тоді партнером Советів в порядкуванні Європи.

Були це вкінці часи, коли Совети в світі ставили на українську карту та коли то Олександр Корнійчук був заступником комісара заграничних справ Советського Союзу. Тоді поетам дозволяли писати справді гарні річі і повні сентименту до України. Як треба, то до Бога. На Москву тоді найшла велика тривога, тому вона звернулася тоді й до України. Всі ці річі відбилися при складанні нової большевицької історії України з кінця 1942.

Коли йде про саму історію, то слід признати, що з вимогою найновішого періоду вона написана причинніше ніж попередня та нагадує підхід до Московщини старих українських істориків перед Грушевським, які так само як автори нової большевицької історії України вважали київський період українсько-руської держави за спільний для українців, росіян та білорусів. Відокремлення трьох схід-

Генрі І. Кайзер, голова Комітету Збірки 150,000,000 тон приношеного одягу (зліва) і Натан Зайдман, голова Чужинського Комітету і преси, закликають американський народ до збірки одягу для потерпілих жертв війни в Європі. Кайзер візав усіх американців чужинського роду приєднатися до кампанії і не лише збирати одяг, але і від себе треба дати що можливе. Народи в Європі знаходяться в дуже критичній положенню. Мільйони дітей потребують сорочок, черевиків і іншого одягу. Отже поспішайте їй з допомогою.

но-європейських націй припадає, по їх думці, шойно на 14-15 століття. Назву України стосується доперва від козацького періоду. В новій історії України виразно підкреслюється, що Совети це „багато-національна держава українців, росіян та білорусів“.

Найти там можна такі приємні фрази для українського уха, як: „Великий український народ живе, бореться і трудиться“ та тим подібні. На означення москвичів історія постійно вживає назви „росіяне“, а не „російці“, чим далеко корисніше відбиває відпущення американських комуністів та советофілів, які на означення росіян в українській мові вживають постійно назви „російці“, чим впроваджують баламуцтво у відрізненню українців від москалів. Відомо приєднати, що ще й інші багато відсталих українців на означення своєї національності вживає теж назви „російці“, „росіян“.

Нова історія України советського видання держиться одної тенденційної засади, а це доказувати, що український народ все прагнув державної злуки з російським народом. Для переведення такого доказу автори не вагаються не тільки по свому навіслювати історичні факти, але й такі прямо перекичувати та фальшувати. Під тим оглядом

По-Американськи

На прикінці 1944 року Американський Легіон в Гуд Рівер, в стеїт Орегон, постановив знати імена шіснацяти американських воєнків японського походження з воєнного пам'ятника. Цей воєнок викликав обурення серед поважнішої американської преси по цій країні. Один з найбільш зворушливих протестів було висказано в редакційній статті газети „Нью Йорк Таймс“. В статті оповідається історія одного з тих шіснацяти — Франка Т. Гашія:

„Японська зрада в Перл Гарбор вплинула на Гашія так само, як на інших американських патріотів. Це правда, його очі скісні, шкіра жовто-го кольору, імя дивне. Але Гашія був американцем. Він зразу добровільно зголосився до армії. Той мент, коли він сказав батькові-японцеві про свій намір, певно був тяжким. Син пішов на фронт, батька відіслано до табору для японців.

ПРИГАДКА
Склен П. СТАСЮКА
124 1-ша Евея, Нью Йорк, Н. Й.
ТЕПЕР
відчинений кожного тижня лише 3-ри дні:
СЕРЕДА, ПЯТНИЦЯ і СУБОТА,
від години 8. рано до години 6. вечером, точно.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ
РАЧЕСТЕР, Н. Й.
3 супружого ювілею на загальні цілі.

У неділю 18. лютого заминали приятелі наших громадян Олексу Олексина і його дружину Катерину до церковної саї, а як вони туди зайшли, то побачили, що там повно людей, які прийшли відсвяткувати їхній 30-літній ювілей супружого життя. Ювіляти думали, що то їх запрошено на чуже весілля, а показалося, що то на їх власне. Серед оплесків засіли за стіл, прикрашений короваєм з барвінком.

Михайло Панків, як староста запросив обох священиків оо. Турху й Лискова засісти разом з весільними гостями і по переведенню молитви пішла весільна забава, переплітана промовами. Тому, що ювіляти це знані громадянські робітники, не бракло для них сльв, признання. Говорили оба священики, далше колишній друг Д. Коритко; предс. від 217 У. Н. С. М. Яцула; предс. братства св. О. Ніколая з Провідіння В. Воак; передсідателка Пресв. Богородиці, від 36 У. Н. С. Ева Герула (в цій відділі ювілятка була довгий час секретаркою і касієркою); предс. від Союзу Українок Америки пані Анна Хмилук, а пані Марія Ходак з від. 36 передала дарунок для ювілятів. Предс. від Золотого Хреста пані Марія Ходак вівзала до збірки на місцевий орган молоді українського роду „Ді Адвокейт“ і збрала \$18.60. Діти ювілятів а це Франко, Михайло, Настя, Марія й Петро висловили радість з приводу, що діждалися 30-літнього ювілею своїх родичів. Промовляла це колишня дружка Анна Патига і аж тепер змогли ювіляти подякувати всім за таку несподіванку. Вони зложили дар на церкву, а крім цього запросили громаду на Службу Божу за нежизників воєнків українського роду. Після відспівання національного гімну покінчено забаву.

Софія Гулька.

лення зробленої кривди. Наслідки можна бачити в заяві Національного Американського Легіону, що має головну квартиру в Індіанapolis. В заяві говориться, що в 22-й в Гуд Рівер, Пост ч. відділ дивівся відновити імена японсько-американських воєнків, які було рішено минулого грудня зняти з воєнного пам'ятника. Буде видучено тільки імя одного воєнка, що недавно був безсладно звільнений з армії. Це є американський спосіб направлення заподіяної кривди. Гуд Рівер лежить у північно-західній районі, де проти-японські настрої досить сильні. Тим більше належить признання тому відділові за те, що не побоявся признати свою помилку.

„201 українських Народніх Пісень“
Це збірник найкращих наших народніх пісень на лінійно 30 словами. Ціна примірника в звичайній оправі \$2.00. Замовлення посилайте на адресу:
„SVOBODA“
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ПОДЯКА
Ми, нижче підписані, отрим складемо подяку всім тим Особам і Організаціям, що в якийнебудь спосіб оказали нам своє співчуття в нашій горі з приводу втрати нашого дорогого Сина бл. п. ВАСИЛЯ, що поляг у бою на воєнних побоевищах в Бельгії. А особливо дякуємо У. Н. Союзови за скоре виплачення посмертної допомоги.
ІВАН і КАТЕРИНА ШМАНДИ
з Філадельфії, Па.

The Ukraine: A Submerged Nation
by WILLIAM HENRY CHAMBERLIN,
published by The Macmillan Company, New York.
Отся книжка повинна знайти негайно теж і в домі американських українців. Написана вона в такий мистецький, а рівночасно простий спосіб, що кожний прочитає її легко з великим зацікавленням. Надається вона якнайкраще на святочний дарунок нашим дітям і внукам, близьким чи дальшим знайомим, зокрема тим американцям, що ще мало знають про Україну, або але знають, начитавшись неправди про український народ і його змагання, якої досі було так багато в Америці, та яка далі поширюється. Хай-жеж тепер кожний і кожна з нас стане до боротьби з тою неправдою поширюючи всоди правду, зокрема ту, що зібрана в отсій знаменитій книжці.
Замовлення на цю книжку враз з належністю в сумі \$1.75 належить слати на таку адресу:
SVOBODA
P. O. Box 346 Jersey City, N. J.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою.
C. O. D. не приймаємо.

„Ви певно радіб знати дещо більше про наше життя в Америці, про свою власну працю, про свої власні мрії, бажання і змагання. А теж і про те, якими думками живуть Ваші діти. Коли так, то пам'ятайте, що про те все є дуже цікавий матеріал у книжці:
ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ
виданий з нагоди П'ЯТДЕСЯТЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ У. Н. СОЮЗУ.
Запросіть і ви того. Гостя до своєї хати, бо в його товаристві розвіється не одна чорна хмара, що залягла нашу душу! Той Гість додасть вам своїм словом віри і наш власні сили! Він зведе вас і приведе до рівноваги, коли ви в сумніві й смутку. А приймаючи його в свою хату пам'ятайте, що ним виявляєте теж і те, що й ви є з цим нашим народом співробітником при розбудові нашого народного й церковного життя, що й ваша хата, це культурна хата свідомої, української родини, що дорожить своїм рідним і своєю українською книжкою, так гарно виданою не для кого іншого, а для нас, для нашої хати.
Ціна за Альманах, що має понад 300 сторін друку: \$2.50.
Замовляйте, пишучи на таку адресу:
SVOBODA
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY 3, N. J.
ЗАВВАГА: Хто замовить з Альманахом ще й Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу, дістане обидві книжки за \$3.00.
Замовлення з Канади треба платити американською валютою.

КНИЖЕЧКИ
— для —
МОЛОДИХ ЧИТАЧІВ
ДЛЯ САМИХ
НАЙМОЛОДШИХ.
Ті, коли кожну дитину, кожний хлопець і кожну дівчинку, читає книжечку з наймолодших літ, не можна й наших дітей, хочби наймолодших, лишати без книжечки.
Наступні книжечки можуть уасливити молодих читачів:
ОДЛІКА, повістка для дітей, написана Анатолієм Чайковським, з малюнками Петра Андрєєва 40с.
ДІД ЯКІВ, оповідання для молоді, нап. Федір Душко, ілюстрував Ю. Кіриєнко 15с.
ПІНГОДИ КАЧУРИКА, написана Б. Герц, з рисунками 15с.
ПЕТРУСІВ СОН, оповідання, написав Моїсей Левіцький, ілюстрував Е. Козак 15с.
МАТИ — СТРАДАЛЬНИЦЯ, образці з побуту українських дівчат зібрані в таборі у Гемі. Написала Марія Плагініна, ілюстрував А. Манастирський 15с.
ВСІ ЦІ КНИЖЕЧКИ РАЗОМ 50с.
Замовлення шліть до:
„Svoboda“
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BERGEN 4-0237—BRYANT 9-0582

WAR MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REFUGATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При переїзженні до менше сушних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтд Стейтс Емплоїмент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН
на кілька годин
А також на повний час
від 10 рано до 4 пополудні
Сушня робота
Складати пакки на
продукти поживи
Посвідки звільнення вимагаємо
ROSSOTTI
Lithographing Co.
8511 Tonnelle Ave.
NORTH BERGEN, N. J.

FREIGHT HANDLERS
ДЕННА ПЛАТЯ
Час і місця 8 годин
PENNSYLVANIA RAILROAD
Головність 275 Bowery або
Room 204, 110 W. 42nd St., N. Y.

Фабричних робітників, повний час,
пост. робота, добра плат., досвід о-
вертайм. WMC прав. Тел. MI 2-4120

ПОТРЕБНО ЖЕНЩИН

ЖІНОК
ЧИСТИТИ ОФІСИ
ВЕЩІРНА ШИФТА
Головність Personnel Office
9 рано до 5 пополудні
SAFeway
STORES
300 MERCER ST.
JERSEY CITY
WMC Правила заховуємо

Жінок—Личат, загальна фабр. ро-
бота. 48 годин \$28.60. Досв. не треба.
Dupont Mirror, 97 E. Houston St.,
(11th floor), N. Y. C.

ДЛЯ КРАШОГО ЗАВТРА...
КУПИТЕ ВОЕННІ БОНДИ

Дешо про вуглеводні

Дешевша і легкостворна
Пожива.

Що мучні страви, хліб, ба-
раболя й каші дешевші від
білків (м'яса, яєць, сира, ри-
би) чи товщі, про це нема
спору. Нераз дві-три печені
бараболі й склянка квасного
молока заспокоять голод, а
як їх ціна? Чи більше, як 20
центів? Коли би хто хотів
заповнити жолудок добрим
„стейком“ то не знаю, чи до-
ляра стане. Щодо стравності
то бараболі може їсти й ди-
тина й бабуня без зубів, де-
„стейк“ лише чоловік зі здо-
ровими зубами. Травлення вуг-
леводнів відбувається вже в
устах при допомозі сани й скін-
няється в шлунку далеко скор-

ше травлення м'яса. З тої
причини говориться, що по-
бараболі чи каші чоловік ско-
ро голодний, колиж по м'ясі ні.
Звідси й твердження, що вуг-
леводні це легкостворна пожи-
ва, а з тим і добре джерело
енергії й тепла, коли його по-
трібно скоро.

Білківники мають своє власне
завдання, бо це вони достав-
ляють матеріал під будову й
ріст тіла; тому коли спожива-
ється їх (яєць, сир, м'ясо, рибу),
з різними макаронами, рижом,
бараболою, хлібом і зеленю-
ною, тоді білківники сповняють
свою функцію, а вуглеводні
свою, без непотрібної витрати
для організму й нашої „ке-
шені“. Про це згадувала я об-
ширно в статті про білківники,
в 34. ч. „Свободи“ з 16. лю-
того. Тому, що в Америці на-
рід назгал споживає багато
хліба й мучних страв та каші
— ведеться ще далі кампанія
за те, щоби ці харчі мали як-
найбільше складників, яких, на-
жаль, до великої міри позбав-
ляє пилування й теперішні
процеси продукції.

Дешо про солодоші.

До вуглеводнів, як сказано,
належить мід, цукор і різного

рода солодоші. Є кілька ро-
дів меду, залежно від того, з
якого квіту бджоли його зби-
рають. Згадаймо от такі, як
мід липовий, що дають у нас
хорим на груди, мід гречаний
у недомаганнях шлунка, мід
бураковий у недомаганнях ни-
рок і інші. Є також кілька ро-
дів цукру, а це цукор кристал-
ний, нам найбільше знааний,
що продукують з буряків; цу-
кор, що знаходиться в овочах
й ярині й цукор молочний, у
молоці. Після студії знавців,
цукор молочний помагає в аб-
сорбуванню вапняних солей.
Отже вже сама природа спо-
лучила в молочі вапняні соли
й цукор, що організм погли-
няє найкраще разом. З тої
причини, наприклад, лікарі
приписують молочний цукор
з вапняними солями для тих,
що не можуть пити молоко.

Коли ходити про стравність,
чи поживну вартість то мід,
цукор овочевий і яриний і
цукор молочний, як цукри
природні, переважають цукор
бураковий, або тростинний,
продукований хемічно.

Цікаво, що ще яких п'ятдесять
літ тому цукор був рід-
кістю й держано його під клю-
чем. Щойно, як в Німеччині
почали продукувати цукор з
бураків цей процес скоро при-
нявся по інших краях, ціна
цукру пішла в долину й спо-
живання цукру набрало вели-
ких розмірів. Сьогодні аме-
риканці це найбільше на світі їд-
ці цукру й солодоші. Хоч го-
вориться, що цукор є части-
ною поживи; на жаль у бага-
тьох випадках солодоші ста-
новлять чи не головну поживу.
Обильне вживання солодо-
ших річей є шкідливе, бо раз
спричинює подразнення обо-
лонок травних органів, а по-
друге задовольняє голод і тому
зменшує смак на дійсну страву.

Часто можна почути на ра-
діо, чи вчитати в журналах
багато мильних думок щодо
„відживної платформи“ цукор-

Старинний римський історик
про бунти римських легіонів

Римську Імперію, впродовж
шістьох століть володарку ста-
рого світу, створили й удержу-
вали: великий політичний хист
провідної верстви, найвища за
всі старинні віки воєнна тех-
ніка, хоробрість легіонів. Це
загально відоме. Не так за-
гально відоме, що напр. пар-
ти, нумідійці, іберні, германи,
кельти, даки, кавказькі племе-
на, — перевищали римське

військо хоробрістю — і всеж
у війнах майже завжди були
биті. Були биті також... бу-
ком римського центуріона (по
модерному кажучи — сержан-
том): В легіонах панувала не-
людська дисципліна і за леда-
дурничо центуріони затова-
ли легіонерів бичами до пів-
смерті. Легіонери, боялися
своїх начальників гірше, як
ворога. Це разом з вищою во-
єнною штуркою давало пере-
моги над „варварами“.

Нові часи знають смертель-
но небезпечну кризу різних ар-
мій. Подібні кризи переходили
часом і непереможні римські
легіони і все їх перебували, —
як довго в легіонах служила
більшість родовитих римлян.

Римський історик Публій
Корнелій Тацит так описує в
Анналах бунт римських легі-
онів:

„Коли спалахнув бунт се-
ред паннонських легіонів, не
було до того ніякої особливої
причини, хіба зміна цісаря,
що давала нагоду до заколо-
тів... Три легіони стояли ко-
шем... під проводом Юлія Бле-
за, що на вістку про кінець
Августа і прихід Тиберія при-
пинив, чи по причині жалоби,
чи на знак радості, звичайні
прави. То був початок не-
щастя; воєнки зачали розпу-
скатися, жити в незгоді, при-
скачуватися до балачок „шо-
найгіршого шумовиння, вкінці
бажали своєвольності й дар-
мування та відпекувалися від
усякої карності й трудів. Був
в обози якийсь Поршеній, ко-
лишній проводир платних о-
плескувачів у театрі, описав
простий воєнка, нахабний гор-
лань, що... навчився їдити на
зборах. Маючи діло з недо-
свідченими... додавав їм пово-
лі принику в нічних розмовах,
або під вечір, коли порядні
воєнки порозходяться, гурту-
вав усяких шонайгірших люд-
ців.

„Коли вже назагал були
готові і коли знайшлися ще
інші помічники до ворохобні,

Марія Л. Семедина.

WHEN the tanker Virginia was struck by enemy torpedoes and exploded, Mike Kuzma, seaman, suffered severe burns in the blazing gasoline. He ignored his hurts, however, when he saw two shipmates worse off. He succeeded in towing both men out of the flaming area and supporting them until picked up by a rescue crew. Kuzma was awarded a Merchant Marine Distinguished Service Medal. Hundreds of thousands of dollars in War Bonds must be sold to replace that tanker and the fuel.

U.S. Treasury Department

кидав запити немов би в про-
мові на зборах до воєнства:
„Чому на зразок невідників
користеся малій кількості цен-
туріонів, а ще меншій трибу-
нів?.. мусимо старітися впро-
дуж трицять, або сорока літ
служби і здебільшого стати
каліками внаслідок ран... А як-
що хтось лишиться при жит-
ті, то ще тягнуть його на дру-
гий кінець світу, де під наз-
вою земель одержить мочари-
сті мляки, або гористі пустарі.
Чейже військова служба сама
собою тяжка, непоплатна; де-
сять асів* на день, оце ціна
за душу й тіло; з того має
кожен заплатити собі одержу,
зброю, намети, відкупитися від
жорстокости центуріонів, здо-
бути собі звільнення від служ-
бових робіт. Але — на Герак-
ля! — побой і рани, люті зими,
дошкульні літа, жорстока вій-
на, безплідний мир, це вічно

*) Ас — староримська мілина мо-
нета, вартости приблизно 5 центів.
одно й те саме. Нема іншої ра-
ди, як поступати на службу на
точних умовах: один денар
(16 асів) платити на день; по
шінацяти літах остаточно
звільнення...

„Юрба притакувала криками
і розирювалася різними реча-
ми: одні з докором показува-

ли знаки побой, інші сивий
волося, а найбільше здерту о-
дежу й напівголе тіло.

... надійшов Блез... й крас-
номовно заявив їм, що „Не-
шляхом бунту й заколотів ма-
ють бажання воєнства доходити
до відома цісаря: ні ваші-бать-
ки, ані ви самі не зважалися
до божественного Августа з
такими нечуваними домаган-
нями... чомуж — всупереч зви-

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ

З НОТАМИ
50 центів
один примірник
Замовляйте у книгарні
„СВОБОДА“
JERSEY CITY 3, N. J.
83 GRAND STREET

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-х частях
знаменитого повіствара
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з наслідністю
слати до:
„Свобода“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади замовлення треба пла-
тити американською валютою.

ІЛЮСТРОВАНА
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

з додатком
НОВОГО ПЕРІОДУ
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
за роки від 1914 до 1919.
Написав
МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
Ціна \$3.00.

Ця книжка обов'язково по-
винна бути в кожній укра-
їнській хаті.
Замовлення wraz з наслідністю
слати до:

„СВОБОДА“
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
З Канади треба платити тільки
американською валютою.

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ
ШЛУНКА, ШКИРИ, НЕРВІВ
ГЕМОРОЙДІ І ІНШІ ЗАПАЛЕННЯ КИШОК
Мирон, міхура, шлунки і внутрішній забурення.
Катар і хронічний болю, біль у криві, загальне о-
слаблення і хронічний ревматизм і сипіт. Лучі Екс-
екзамінація крові і мочі заповнює докладну діагнозу
і відповідне лікування. Застрикування, коли визнає.
Зайдіть сьогодні на пораду. Мужчини і Женщини ліку-
ємо модерними методами до скорого полегшення.

Всі хронічні недуги лікуємо науково.
ОПЛАТА УМІРКОВАНА — МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2.
DR. ZINS
(28-літнє заведення)
110 EAST 16 STREET, N. Y. — NEAR UNION SQUARE
П'ятницю від 9. г. рано до 7. г. веч. У невідні від 9. рано до 2. поп.

ЗАЙВО
Зовсім зайво вдаватися до знижуючо-
го ціну погребника, котрий з власної волі
продумує над низькою ціною.
Наші услуги можна дістати таксамо
дешево (на ділі дешевше), як в інших, а
кожний матиме те розуміння і вдоволення,
що дістав услугу найліпшу, яку лише
можна дістати.

STEPHEN J. LEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: 8Ergon 4-5989 Bayonne 3-0540

ПРИБОРИ ДО КРАШЕ-
ННЯ ПИСАНОК

**Фарба в порошку зі старого
краю**
Десять (10) красок: червона ясна,
червона темна, жовта, помаранчева,
зелена ясна, зелена темна, синя і
чорна. Ціна за 10 красок \$1.50. Вик-
лючний 15 ц. Кістка до писання 15
ц. Краєвий шафран 25 ц.
ВЕЛИКОДІННІ КАРТКИ „Христос
Воскрес“ в формі книжечки з вірша-
ми, ціна за дозні 60 ц., 50 карток
\$1.75, 100 карток \$3.00. **ЗЕЛЕНЕ ЛИ-
СТЯ** до роблення паперових квіток
грос коштує \$1.50. **ЛАДАН** (Кадилло)
для церковного ужитку, фунт \$1.00
з переслакою.
Хто ще не має „СТІННОГО КАЛЕН-
ДАРЯ“ української свята і пости за-
значені червоню, ціна 30 ц. з пер-
силькою; можна прислати поштою
марки. Замовлення посилайте до:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ЖОЛУДКОВІ
ЗАБУРЕННЯ

боляки, печінка, моча, міхур і
інші жолудково-кишкові болі му-
сять і повинні бути лікувані.

ФЛЮОРОСКОПІЧНА
ЕКЗАМІНАЦІЯ

Х-ПРОМІННЯ \$1.00
Лаборація проба, коли вказано,
забезпечує докладне визначення
хвороби.

Поради обіймають: Минувшини
фізичну перевірку, тиснення крові
діягносту, перевірку серця, легенів
і органів у животі

КРОВ Я ШКИРА

недуги міхура й нирок лікуються
наймодернішими й науковими ме-
тодами. Наші апарати і прилади і
незвичайно докладні.

НЕРВОВИЙ СТАН

як: подразнення, запорот голови,
втрата рівноваги, ослаблення му-
скулатури, браку енергії або загальне
охоти, безсонність і дрозання сер-
ця вимагають найліпшої поради.

РОЗДУТТЯ ЖИЛ
І БОЛЯЧКИ

всі те лікуються скоро й без болю
без втрати часу в праці або дома.
Нема виправданні ні операції.

ПРОПУКЛИНА

я болі хребтового кімця
без різання, без випалювання, без
болу. Болячки відходять кишки,
забрюкування крові, шлунки, пру-
риту (спербача пропукання) і
інші недуги хребта лікуються на-
шою діагностою всесторонньою ме-
тодою.

Хронічні недуги науково лікує-
ться за низькою заплатою.

Hill Medical Office

26 HILL ST., NEWARK 2, N. J.
One Block from Newark City Hall
Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to
8 P.M. Tues. and Thurs. 9 A.M. to
5 P.M. Sun., Hol.: 10 A.M. to 1 P.M.

МИРОН ЛИТВИН
І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАКРАША.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Займається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-8468

BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 8-5877

ДАРОМ

ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК
(SAMPLE)
КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ

з найліпшого гірського зілля, на
недомагання жолудка, печінки і
нирок. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне
средство припорожують тим, що
герплять на верхній кашелі, біль
горла і задку. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ**.
Дуже помічне. Як його уживати,
надруковано на боксі. Велика пач-
ка 50¢.

● **МІШАНИ КОРИННЯ**, на не-
стравність, брак апетиту, корчі.
Добре також на запад до горілки.
Пачка 50¢.

Маємо всікі лічнічі зілля, ди-
ста, півт, кору, ягоди, коріння,
ладалі, живицю і т. д.

Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1151. Марія узурпатора.

Як літак осів на землі, наці-
тний офіцер поздоровив
Торвальда: „Як наслідувач
Тарзана, ви зробили добре“.

Торвальд крикнув до чор-
них: „Дивіться! На мій приказ
люди подорожують небом у
череві великої пуги“.

Ця демонстрація чарівної
сили ще більше піддала чор-
них у владу узурпатора.

„Ми вертаємося до Берлі-
на“, сказав офіцер. „Скоро
прибудуть літаки з припасами
для схоронища фірера“.